A Hittani Kongregáció művi abortuszról szóló 2009. július 11-i nyilatkozata[1]

Ismerteti: Hámori Antal

A Hittani Kongregáció a Szentszékhez érkezett megkeresések kapcsán a L'Osservatore Romano 2009. július 11-jei számában megjelent nyilatkozatában megerősítette, hogy az Egyház művi abortuszról szóló tanítása, amely a Katolikus Egyház Katekizmusa 2270–2273. pontjaiban ki lett fejtve, nem változott és nem változhat meg:

„Az emberi életet fogantatása pillanatától feltételek nélkül tisztelni és védeni kell. Az emberi lény személyi jogait létének első pillanatától fogva el kell ismerni, ezek közé tartozik minden ártatlan lény sérthetetlen joga az élethez. »Mielőtt megalkottalak anyád méhében, már ismertelek, mielőtt megszülettél volna, megszenteltelek.« (Jer 1,5) »A csontjaim nem voltak rejtve előtted, mikor a rejtekben keletkeztem, és a föld mélyén elindult az életem.« (Zsolt 139,15)"

„Az Egyház az első századtól kezdve hangsúlyozta minden szándékos abortusz erkölcsi rosszaságát. Ez a tanítás nem változott és változatlan marad. A közvetlen, azaz akár célként, akár eszközként szándékolt abortusz súlyosan ellenkezik az erkölcsi törvénnyel: »Ne öld meg a magzatot abortusszal, és ne pusztítsd el a születése után.« (Didaché 2,2) »Isten ugyanis, az élet Ura, az élet megőrzésének magasztos szolgálatát az emberekre bízta, és ezt emberhez méltó módon kell teljesíteni. Az életet tehát a fogantatástól kezdve a legnagyobb gonddal oltalmazni kell: az abortusz és a csecsemőgyilkosság szégyenletes gaztett.« (II. Vatikáni Zsinat, Gaudium et Spes 51.)"

„A formális együttműködés az abortuszban súlyos bűn. Az Egyház ezt az emberi élet ellen elkövetett bűntényt egyházjogi büntetésként kiközösítéssel sújtja. »Aki abortuszt végez, valóban megtörténik, latae sententae, önmagától beálló kiközösítésbe esik« (Codex Iuris Canonici 1398. kánon), »magának a büntetendő cselekmény elkövetésének tényénél fogva« (CIC 1314.k.), a jogban meghatározott föltételek mellett (vö. CIC 1323-1324.k.) Az Egyház ezzel nem beszűkíteni akarja az irgalmasság terét, hanem kifejezésre juttatja az elkövetett bűn súlyosságát, a megölt csecsemőnek, szüleinek és az egész társadalomnak okozott jóvátehetetlen kárt."

„Minden ártatlan ember elidegeníthetetlen joga az élethez a polgári társadalomnak és törvényhozásának alkotóeleme: »A személy elidegeníthetetlen jogait a polgári társadalomnak és a közhatalomnak el kell ismernie és tiszteletben kell tartania; ezek a jogok nem függenek sem az egyes emberektől, sem szüleiktől és nem is a társadalomtól vagy az államtól erednek: az emberi természethez tartoznak, a személyhez tapadnak a teremtő tevékenység erejével, melyből maga a személy származik. Ebben az összefüggésben föl kell hívnunk a figyelmet arra, hogy ezen

alapvető emberi jogok közé tartozik az élethez és a testi épséghez való jog, mellyel minden emberi teremtmény rendelkezik fogantatása pillanatától egészen a haláláig.« »Amikor a polgári törvény az emberek egy csoportjától elveszi az oltalmat, melyet a törvénynek nyújtania kell, az állam e tettével tagadja minden polgárának törvény előtti egyenlőségét. Amikor az állam nem alkalmazza erejét mindenki – leginkább a gyöngébbek – jogainak védelmére, meginognak a jogállam alapjai. […] A magzatot a fogantatása pillanatától megillető tiszteletből és védelemből következik, hogy a törvénynek megfelelő büntetéssel kell válaszolnia a magzat jogainak bármely szándékos megsértésére.« (Hittani Kongregáció, Donum vitae istrukció III.)"

A Hittani Kongregáció nyilatkozatában az Evangelium vitae kezdetű enciklikát is idézi, amely szerint II. János Pál pápa az Egyház legfőbb pásztorának tekintélyével újra megerősítette ezt a tanítást: „[…] azzal a tekintéllyel, amelyet Krisztus adott Péternek és utódainak, a Püspökökkel közösségben, akik a legkülönbözőbb módokon elítélték az abortuszt és az említett konzultációk során szerte a világon egyetértettek e tanítással, kinyilvánítom, hogy a közvetlen abortusz, melyet célként vagy eszközként szándékolnak, mindig az erkölcsi rend súlyos felforgatása, mert egy ártatlan emberi élet előre megfontolt kioltása. E tanítás a természetes erkölcsi törvényen és a Szentíráson alapszik, az Egyház Hagyománya továbbadta és tanítja a rendes és egyetemes Tanítóhivatal." (62.sz.)

A Hittani Kongregáció nyilatkozata a nehéz és összetett helyzetben előidézett abortuszt illetően szintén II. János Pál pápa eme enciklikájának világos és pontos tanítását citálja: „Igaz, hogy az abortusz eldöntése az anya számára gyakran fájdalmas és drámai, mert nem pusztán önzésből, vagy kényelemből akar megszabadulni megfogamzott magzatától, hanem más, jelentős értékeket akar menteni, például saját egészségét vagy a többi családtag megfelelő életszínvonalát. Olykor attól félnek, hogy nem tudnak megfelelő körülményeket biztosítani az új életnek, s úgy gondolják, jobb lesz neki, ha nem születik meg. Mindazonáltal ezek és a hasonló meggondolások, bármennyire súlyosak és drámaiak is, soha nem igazolhatják egy ártatlan emberi élet szándékos kioltását." (58.sz.)

Ami a meghatározott orvosi ellátások problematikáját illeti az anya egészségének megóvása céljából, a Hittani Kongregáció hangsúlyozza, hogy jól meg kell különböztetni két tényállást: egyrészt azt a beavatkozást, ami a magzat halálát közvetlenül okozza, olykor, nem helyesen „terápiás" abortusznak hívják, ami sohasem lehet megengedett, amennyiben egy ártatlan emberi lény közvetlen megölése; másrészt az önmagában nem abortív beavatkozást, aminek mint mellékkövetkezménye a gyermek halála: „Ha az anya életének megmenekülése, függetlenül a várandós állapotától, sürgősen megkövetelne egy sebészi beavatkozást, vagy más terápiás alkalmazást, aminek semmilyen módon nem kívánt, elkerülhetetlen mellékkövetkezménye lenne a magzat halála, egy ilyen cselekedetet többé már nem lehetne az ártatlan élet elleni közvetlen merényletnek mondani. Ezekben a helyzetekben az operáció megengedetten megfontolt lehet, mint más hasonló orvosi beavatkozások, amikor mindig egy fő érték javáról van szó, mint amilyen az élet, és nem lehetséges elhalasztani azt a kisgyermek születése utánra, és más hatásos segítséghez sem lehet folyamodni." (XII. Piusz pápa, Beszéd a „Család Frontjá"-hoz és számos családegyesülethez, 1951. november 27.)

Végül az egészségügyi alkalmazottak felelősségével kapcsolatban a Hittani Kongregáció az Evangélium vitae enciklika alábbi részére emlékeztet: „Foglalkozásuk követeli tőlük, hogy őrizzék és szolgálják az életet. A mai társadalmi és kulturális környezetben, melyben az orvoslás könnyen elveszíti eredeti erkölcsiségét, olykor nagy kísértésnek vannak kitéve, hogy manipulálják az életet vagy egyenesen a halál munkásai legyenek. E kísértéssel szemben ma rendkívül megnőtt a felelősségük, mely legmélyebb indítékát és legerősebb támaszát éppen az orvoslás benső és elengedhetetlen etikai jellegéből kapja; miként az ókori és mindig aktuális hipokkratészi eskü kifejezi, mely szerint minden orvos köteles föltétel nélkül tisztelni az emberi élet és annak szent voltát."

Jegyzet

1: L'Osservatore Romano, (149) 2009/157. (július 11.), 7.